ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 23. apríla 2009 *

Vo veci C-167/08,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Hof van Cassatie (Belgicko) z 10. apríla 2008 a doručený Súdnemu dvoru 21. apríla 2008, ktorý súvisí s konaním:

Draka NK Cables Ltd,

AB Sandvik International,

VO Sembodja BV,

Parc Healthcare International Ltd

* Jazyk konania: holandčina.

proti

Omnipol Ltd,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia M. Ilešič, A. Borg Barthet, E. Levits (spravodajca) a J.-J. Kasel,

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. februára 2009,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Draka NK Cables Ltd, AB Sandvik International, VO Sembodja BV a Parc Healthcare International Ltd, v zastúpení: P. Lefèbvre, advocaat, A. Hansebout, conseil, a C. Ronse, avocat,

— Omnipol Ltd, v zastúpení: H. Geinger, H. Verhulst a R. Portocarero, advocaten,

— belgická vláda, v zastúpení: T. Materne, splnomocnený zástupca,

— slovenská vláda, v zastúpení: J. Čorba, splnomocnený zástupca,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A.-M. Rouchaud-Joët a R. Troosters, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 43 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi niektorými veriteľmi Central Bank of Iraq (ďalej len „CBI“), a to Draka NK Cables Ltd so sídlom vo Fínsku, AB Sandvik International so sídlom vo Švédsku, VO Sembodja BV so sídlom v Holandsku a Parc Healthcare International Ltd so sídlom v Írsku (spoločne ďalej len „dovolatelia“),

a ďalším veriteľom CBI, spoločnosťou Omnipol Ltd so sídlom v Českej republike (ďalej len „Omnipol“), týkajúceho sa rozhodnutia o vyhlásení vykonateľnosti vydaného rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Súd prvého stupňa v Bruseli), ktorým sa povolil výkon rozsudku Gerechtshof te Amsterdam (Holandsko) z 11. decembra 2003 týkajúceho sa pohľadávok Omnipolu voči CBI.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Článok 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 stanovuje:

„Proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti sa môže odvolať každý z účastníkov.“

4 Toto nariadenie nahrádza Dohovor z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*], (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32), zmenený a doplnený Zmluvou z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (Ú. v. ES L 304, s. 1, a — zmenené znenie — s. 77), Zmluvou z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky (Ú. v. ES L 388, s. 1), Zmluvou z 26. mája 1989 o pristúpení

Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky (Ú. v. ES L 285, s. 1) a Zmluvou z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva (Ú. v. ES C 15, 1997, s. 1, ďalej len „Bruselský dohovor“).

5 Článok 36 ods. 1 Bruselského dohovoru stanovoval:

„Ak sa výkon povolil, účastník konania, proti ktorému sa výkon navrhoval, môže podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu do jedného mesiaca od jeho doručenia.“ [*neoficiálny preklad*]

6 Článok 40 tohto dohovoru stanovoval:

„Ak bol jeho návrh zamietnutý, navrhovateľ môže podať opravný prostriedok:

…

Účastník, proti ktorému sa žiada o výkon, sa osobne predvolá pred odvolací súd. …“ [*neoficiálny preklad*]

Vnútroštátna právna úprava

7 Článok 1166 belgického občianskeho zákonníka stanovuje:

„Veritelia však môžu vykonávať všetky práva a povinnosti svojho dlžníka s výnimkou tých, ktoré sú výlučne spojené s jeho osobou.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

8 Dovolatelia a Omnipol si uplatňujú nárok na rovnomerné rozdelenie peňažných súm patriacich CBI.

9 Výška pohľadávky spoločnosti Omnipol predstavuje polovicu celkovej výšky pohľadávok voči CBI. Omnipol si pohľadávku uplatňuje na základe rozsudku Gerechtshof te Amsterdam z 11. decembra 2003.

10 Rechtbank van eerste aanleg te Brussel povolil výkon tohto rozsudku na základe článkov 38 a nasl. nariadenia č. 44/2001.

11 Veritelia podali spoločne odvolanie proti tomuto rozhodnutiu, ktorým sa povolil výkon uvedeného rozsudku, na základe „action oblique“ (nepriamej žaloby) v zmysle článku 1166 belgického občianskeho zákonníka a článku 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, s cieľom zabrániť výkonu rozsudku Gerechtshof te Amsterdam.

12 Rechtbank van eerste aanleg te Brussel vyhlásil 14. novembra 2005 toto odvolanie za neprípustné, pretože sa nazdával, že napriek tomu, že článok 1166 belgického občianskeho zákonníka umožňuje veriteľom vykonávať všetky práva svojho dlžníka a vstúpiť do jeho žalôb, nie je možné ich považovať za „účastníkov" v zmysle článku 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001. Konanie, ktorým sa podľa tohto nariadenia vyhlasuje vykonateľnosť, stanovuje komplexný a nezávislý systém opravných prostriedkov, ktorý vnútroštátny zákonodarca nemôže dopĺňať.

13 Dovolatelia podali proti tomuto rozhodnutiu kasačný opravný prostriedok. Tvrdia, že veriteľ, ktorý v rámci nepriamej žaloby vykonáva práva dlžníka, musí byť považovaný za „účastníka" v zmysle článku 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, ak bol dlžník účastníkom konania v cudzine.

14 Hof van Cassatie konštatoval, že napriek tomu, že nariadenie č. 44/2001 má v oblasti opravných prostriedkov rovnaký cieľ ako Bruselský dohovor, znenie článku 43 ods. 1 tohto nariadenia sa líši od znenia analogického ustanovenia uvedeného dohovoru.

15 Článok 36 Bruselského dohovoru stanovoval, že účastník konania, proti ktorému bol navrhnutý výkon rozsudku vydaného v spore vo veci samej, môže podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu, ktorým sa tento výkon povoľuje, zatiaľ čo článok 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 stanovuje, že proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti tohto rozsudku sa môže odvolať „každý z účastníkov".

16 Vzhľadom k tejto zmene v znení právnych predpisov Spoločenstva sa vnútroštátny súd nazdával, že nie je úplne jasné, či aj naďalej platí výklad článku 36 Bruselského dohovoru podaný Súdnym dvorom (pozri rozsudok z 2. júla 1985, Deutsche Genossenschaftsbank, 148/84, Zb. s. 1981), podľa ktorého odvolanie proti vyhláseniu vykonateľnosti môžu podať len účastníci konania na súde iného štátu, v ktorom bol vydaný rozsudok, čo vylučuje možnosť, aby opravný prostriedok proti rozhodnutiu, ktorým sa udeľuje povolenie na výkon, podali dotknuté tretie osoby.

17 Za týchto okolností Hof van Cassatie rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa veriteľ, ktorý podáva odvolanie v mene a na účet svojho dlžníka, považovať za ‚účastníka' v zmysle článku 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, teda za účastníka, ktorý je oprávnený podať odvolanie proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti, hoci formálne nevystupoval ako účastník konania, v ktorom iný veriteľ tohto dlžníka podal návrh na toto vyhlásenie vykonateľnosti?"

O prejudiciálnej otázke

18 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že veriteľ určitého dlžníka je oprávnený podať odvolanie proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti, hoci formálne nevystupoval ako účastník konania, v ktorom iný veriteľ tohto dlžníka podal návrh na predmetné vyhlásenie vykonateľnosti.

19 Na to, aby bolo možné odpovedať na túto otázku, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa ustanovenia nariadenia č. 44/2001 majú vykladať autonómne s prihliadnutím na jeho systematiku a ciele (pozri najmä rozsudky z 13. júla 2006, Reisch Montage, C-103/05, Zb. s. I-6827, bod 29, ako aj z 2. októbra 2008, Hassett a Doherty, C-372/07, Zb. s. I-7403, bod 17).

20 Keďže nariadenie č. 44/2001 nahrádza Bruselský dohovor vo vzťahoch medzi členskými štátmi, výklad ustanovení Bruselského dohovoru podaný Súdnym dvorom platí takisto pre ustanovenia nariadenia č. 44/2001, pokiaľ je možné považovať ustanovenia

Bruselského dohovoru a ustanovenia nariadenia č. 44/2001 za rovnocenné. Z odôvodnenia č. 19 nariadenia č. 44/2001 vyplýva, že musí byť zabezpečená kontinuita výkladu medzi Bruselským dohovorom a týmto nariadením.

21 V tejto súvislosti vnútroštátny súd konštatoval, že znenie článku 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 sa líši od znenia článku 36 Bruselského dohovoru.

22 Z preskúmania systému zavedeného Bruselským dohovorom v porovnaní so systémom stanoveným nariadením č. 44/2001 však vyplýva, že znenie článku 43 ods. 1 tohto nariadenia sa musí porovnať nie so znením článku 36 ods. 1 uvedeného dohovoru, ale so znením, ktoré je výsledkom spoločného výkladu článku 36 a 40 predmetného dohovoru.

23 Z článku 36 ods. 1 Bruselského dohovoru na jednej strane a z článku 40 ods. 1 tohto dohovoru na strane druhej vyplýva, že opravný prostriedok môže podať buď účastník, proti ktorému sa žiada o výkon, alebo navrhovateľ, ak bol jeho návrh zamietnutý. Z výkladu týchto dvoch ustanovení vyplýva, že možnosť podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu o vyhlásení vykonateľnosti má každý účastník konania o povolení výkonu, čo zodpovedá obsahu článku 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, v ktorom sú spojené dve odlišné ustanovenia Bruselského dohovoru.

24 Z uvedeného vyplýva, že redakčná zmena článku 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 v porovnaní s Bruselským dohovorom nevedie k žiadnej vecnej zmene a neznamená, že výklad článkov Bruselského dohovoru podaný Súdnym dvorom týkajúci sa výkonu rozhodnutí sa nemôže uplatniť na zodpovedajúce články nariadenia č. 44/2001.

25 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že zásada právnej istoty v právnom poriadku Spoločenstva a ciele sledované Bruselským dohovorom v zmysle článku 220 ES, na ktorom sa zakladá, si vyžadujú jednotné uplatňovanie pojmov a právnych posúdení vykonaných Súdnym dvorom pri uplatňovaní tohto dohovoru vo všetkých členských štátoch (pozri rozsudky zo 14. júla 1977, Bavaria Fluggesellschaft, 9/77 a 10/77, Zb. s. 1517, bod 4, ako aj z 11. augusta 1995, SISRO, C- 432/93, Zb. s. I-2269, bod 39).

26 Ďalej Súdny dvor spresnil, že hlavným cieľom Bruselského dohovoru je zjednodušiť postupy v štáte, v ktorom sa žiada o výkon, a stanoviť veľmi krátke, jednoduché a rýchle konanie o povolení výkonu, umožniac zároveň účastníkovi, proti ktorému bol podaný návrh o povolenie výkonu, podať opravný prostriedok (pozri v tomto zmysle rozsudky 2. júna 1994, Solo Kleinmotoren, C-414/92, Zb. s. I-2237, bod 20, a zo 17. júna 1999, Unibank, C-260/97, Zb. s. I-3715, bod 14).

27 Toto konanie predstavuje autonómny a komplexný systém, ktorý je nezávislý od právnych systémov zmluvných štátov, vrátane oblasti opravných prostriedkov (pozri rozsudok Deutsche Genossenschaftsbank, už citovaný, body 16 a 17). Pravidlá, ktoré sa naň vzťahujú, musia byť vykladané striktne (pozri rozsudok SISRO, už citovaný, body 35 a 39). Z uvedeného vyplýva, že článok 36 Bruselského dohovoru vylučuje opravné prostriedky, ktoré vnútroštátne právo poskytuje tretím zainteresovaným stranám proti rozhodnutiu o vyhlásení vykonateľnosti (pozri rozsudky Deutsche Genossenschaftsbank, už citovaný, bod 17, a z 21. apríla 1993, Sonntag, C-172/91, Zb. s. I-1963, bod 33).

28 Dosah práva, ktoré článok 1166 belgického občianskeho zákonníka poskytuje dovolateľom, o ktorých sa belgická vláda na pojednávaní vyjadrila, že nemôžu byť považovaní za dlžníka, je teda irelevantný.

29 Nakoniec Súdny dvor pripomenul, že v súvislosti so skutočnosťou, že Bruselský dohovor sa obmedzuje na úpravu konania o vyhlásení vykonateľnosti cudzích exekučných titulov a netýka sa samotného výkonu, na ktoré sa vzťahuje vnútroštátne

právo súdu, ktorý o ňom rozhoduje (pozri rozsudok zo 4. februára 1988, Hoffmann, 145/86, Zb. s. 645, bod 27), zainteresované tretie strany môžu proti opatreniam núteného výkonu podať opravné prostriedky, ktoré im poskytuje právo štátu, v ktorom sa nútený výkon bude konať (rozsudok Deutsche Genossenschaftsbank, už citovaný, bod 18).

30 Tieto úvahy sa rovnako uplatňujú aj na nariadenie č. 44/2001. Odôvodnenie č. 18 uvedeného nariadenia, ktoré sa týka opravných prostriedkov proti vyhláseniu vykonateľnosti, ich potvrdzuje. Podľa uvedeného odôvodnenia sa totiž táto možnosť poskytuje výslovne iba navrhovateľovi a odporcovi.

31 Z vyššie uvedeného vyplýva, že článok 43 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 sa má vykladať v tom zmysle, že veriteľ určitého dlžníka nie je oprávnený podať odvolanie proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti, ak formálne nevystupoval ako účastník konania, v ktorom iný veriteľ tohto dlžníka podal návrh na toto vyhlásenie vykonateľnosti.

O trovách

32 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 43 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že veriteľ určitého dlžníka nie je oprávnený podať odvolanie proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti, ak formálne nevystupoval ako účastník konania, v ktorom iný veriteľ tohto dlžníka podal návrh na toto vyhlásenie vykonateľnosti.

Podpisy